

Čtení na pokračování,
část pátá:

Sotos Chondropoulos:

Svatý Nektarios - Svátý našeho století

Kapitola VII - pokračování

Znovu vzpomínal na svoji vlídnou, ztrápenou matku a shrbenou zarmoucenou babičku. Tentokrát si vybavoval, jak každý večer zatahovaly záclony v jejich dětském pokoji, aby je zvenku nemohli vidět Turci, nerozčílili se a nenapadli je. Teprve potom mohly nachystat obětní svíčky, které postavily před ikony svaté Trojice a archandělů a modlily se: „Veleb, duše má, Hospodina a vše, co je ve mně, veleb jeho svaté jméno“ (žalm 103). Když uctivě přednesly pravoslavné modlitby, následoval čas pro jejich soukromé prosby a člověk mohl vnímat jejich tiché vzdechy a slzy, když vzhlížely k nebi, k Pánu a k Matce nebe i země, k Bohorodici. „Požehnaná Panno, Paní, Královno, prosím Tě za svého manžela, svoje děti, dobré zdraví a za nic dalšího.“ Slyšel by Nektarios říkat svoji matku. A babička by přidala: „a za Anastázia, toho maličkého, kterého miluji,“ používající jeho křestní jméno, „který je požehnaný a vypadá jako anděl. Prosím Tě za něj nejblahoslavenější Panno, rád by se naučil písmena, aby mohl číst Evangelia a Žaltář, jenže my sami máme stěží na jídlo.“

Jak jen miloval svoji babičku, vzpomínal, jak na ni trpělivě čekával, než ráno vstala, protože se jen s obtížemi vyhrabala na nohy, aby jí mohl padnout do náruče, když v obyčejné a obnošené, staré noční košili vycházela ze svého pokojíku. Její obličej se věkem měnil a vlasy, i když byly prořídle, vždycky skrývala pod šátkem. Co si živě vybavoval, byly její oči, které zářily něčím zvláštním, něčím nádherným, i když bylo těžké vědět čím. Znovu by se k ní přitulil, podíval se jí do očí a cítil by radost její babičkovské vřelosti a lásky.

„Pojď, babičko,“ požádal by ji. „Pomodlíme se spolu 51. žalm, ‘Smiluj se nade mnou, ó Bože ...’“

„To víš, že ano, můj milý,“ řekla by a nikdy by z toho nebyla unavená a nikdy by ho neposlala pryč.

A začali by pomalu společně odříkávat modlitbu, ale když by se dostali k verši, který říká, „Učit budu hříšníky cestám tvým, a tak se bezbožní vrátí k tobě“ něco by do něj vjelo, zakryl by jí dlaní ústa, a řekl by: „Zbytek znám, babičko, dokončím to sám,“ a vroucně by pokračoval až do konce.

Bohužel, jeho babička a její milovaná duše, už nebyla mezi živými. Byla kdesi v nebesích, na místě, které pro ni Stvořitel připravil.

Pak si přivolával dobu, kdy mu nebylo ani třináct, nosil keprové oblečení a pletenou čepici. A neměl ani korunu, byl tak chudý, jak jen člověk může být,

veškerý jeho majetek se vešel do jednoho rance. Neměl ani na jízdenku, aby mohl jet lodí, se kterou chtěl odcestovat. Kapitán to vycítil a rozhodl se, že si s ním pohraje.

„Tak kampak, odvážlivče?“

„Do Konstantinopole, pane.“

„O vyžírky v Konstantinopoli nestojí.“

Nektarios se nezmohl ani na slovo. Zůstal v rozpacích a malomyslně stát v jednom rohu přístavní hráze, a sledoval námořníky, jak dělají svou práci, a běhají sem a tam, aby nastartovali motor lodi. „Můj Bože,“ pomyslel si, „co se mnou bude? Zůstanu ve staré vlasti a budu negramotný, neschopný studovat a porozumět Písmu a Starému Zákonu? Copak se opravdu roztrhají všechny moje sny o toto molo?“ Když tak přemýšlel a trochu se litoval, všiml si, že loď nemůže nastartovat. Vydávala podivné zvuky, ale ani se nehnula. Námořníci běhali kolem dokola, aby pochopili, v čem je problém, ale nemohli nic najít. Kapitán zvažněl a nadával tak, že zlostí skoro rozbil kormidlo. Pak se kapitánovy oči otočily a náhodou spatřily Nektaria. Jeho oči byly plné slz a byl dostatečně blízko lodi, aby mohl kapitána naléhavě poprosit. „Prosím, prosím vezměte mě sebou.“ A tak ho tedy kapitán, příliš frustrovaný na to, aby dělal další těžkosti, vzal na palubu lodi. Jakmile se jeho noha dotkla paluby, motor konečně nastartoval, jako by byl ovládán nějakou podivnou silou, a naplno se rozběhl. Pochopitelně, loď měla nyní na palubě mystickou a zázračnou relikvii, kousíček ze Svatého Kříže, který Nektarios nosil v kříži kolem krku, v kříži, který mu dala jeho babička.

Pak mu na mysl přišla další příhoda, která se udála před mnoha lety. Právě se plavil přes Středozemní moře na své pouti do Svaté Země, do Palestiny, když povstala taková bouře, že se skutečně začal bát o svůj život. Vzpomněl si však na babiččina slova: „Můj synku, když budeš na moři a bude hrozit, že se utopíš, vztáhni nad ně kříž se svatou relikvií, ponoř jej do vody, a moře se hned uklidní.“

A tak si hned bez váhání odvázel pásek, položil na něj opatrně kříž a ponořil ho do vody a přitom se modlil: „Ó, Pane, jak laskavý, skutečně laskavý jsi po všechny věky věků.“ A opravdu, během jedné či dvou minut bouře odešla a moře se uklidnilo. Ke svému velkému zděšení však cítil, když pásek vytahoval, že je mnohem lehčí. Jeho kříž s relikvií byl pryč. Moře jej pohltilo. Začal zoufale plakat. Námořníci se vyptávali, co se stalo, a on jim vysvětlil, že když chtěl zachránit sebe i lidi na lodi, obětoval svůj kříž s částičkou ze Svatého Kříže, což byla, jak dodal, ta nejcennější věc, kterou kdy vlastnil. Když dorazili do Jaffy, tak právě, když vystupoval z lodi, uslyšel, že ho námořníci volají zpět. „Pojď sem, příteli a vezmi si zpátky svůj kříž.“

„Jak jste ho jen mohli najít?“ zeptal se v úžasu.

„No, tak dvě hodiny před příplutím do přístavu jsme slyšeli jakési divné klepání v podpalubí poblíž kormidelny a nemohli jsme přijít na to, z čeho. Tak

nám kapitán přikázal prohlídnout loď a my jsme zjistili, že to byl ten tvůj kříž narážející do trupu lodi. Tady je. Po pravdě řečeno bychom se báli ti jej nedat. „Ó Pane, jsi opravdu veliký a nezapomínáš na své služebníky zde na zemi,“ pomyslel si Nektarios. Ano, skutečně s sebou nosil mystickou sílu, svůj kříž.

Nicméně jeho první cesta lodí ve třinácti letech byla jiná. Moře bylo klidné a počasí mimořádně příjemné. Jako mladý holobrádek cestoval do Konstantinopole a všechny krásy, které při této cestě viděl, ho plnily úžasem. Obdivoval hory, nížiny, pláže. Východní Thrakie vypadala jako nádherný obraz na horizontu. Jak krásné bylo všechno stvoření, a jak nádherná byla tato zotročená země. Kdesi v batohu, který nesl, měl doporučující dopis kvůli práci. Měl jej předat panu Theodoru Tselepisovi, obchodníkovi s tabákem a příteli jeho strýce ze Sevreni. Pohoda byla náhle narušena, když si všiml tří vysokých mužů v námořnických oblecích, kteří jednotlivě obcházel cestující a požadovali jejich lístky.

„Můj Bože ... kapitáne, kapitáne,“ zmateně zvolal.

„Proč hledáš kapitána?“ zeptal se ho starší námořník.

„Právě vyměnil služby a šel si na chvíli zdřímnout.“

„Jak se to mohlo stát?“ divil se s ustrašeným pohledem.

„Jsi v pořádku, chlapče? Vypadáš, jako bys blouznil.“

„Jsem chudý a nemám žádné peníze. Opustil jsem domov, abych našel práci a mohl jít do školy. Chci ...“ Cítil, jak se kolem něj tísní mohutný dav.

„Chci ...“ Stěží ze sebe vymáčkl slovo, když viděl, jak se blíží výběrčí lístků.

„Pane, jsem chudý a nemám ... Kapitán mě vzal na palubu. Chci jet a studovat, prosím ...“ Nebyl schopen pokračovat, protože se rozplakal.

Vzápětí se jeho ramen dotkla velmi bílá ruka se zlatým prstenem, ruka, která se očividně nemusela kvůli živobytí plahočit po venku.

„Copak tě trápí, chlapče, pověz mi o tom.“

„Děkuji, ale promiňte mi, když se vás zeptám, kdo jste.“

„Dobrá, jsem cestující, stejně jako ty. Vidím, že ses právě vydal na vlastní cestu životem a cítím s tebou. Nechci tě polekat, to je celé.“

Plaše se na muže podíval. „Můj Pane,“ přemýšlel, „vždy se na zemi najdou laskaví a nápomocní lidé.“ Odvážil se mu tedy důvěřovat a jal se vyprávět. Ve skutečnosti se s tímto mužem se zlatým prstenem cítil tak příjemně, že mu vyjevil své nejhlubší myšlenky. „Chci se učit Písmu. Má babička sní o tom, že ze mne bude duchovní a kazatel v jednom z nejznámějších chrámů.“

Tento podivuhodný mladý muž přišel k Nektariovi v tu správnou chvíli. Zaplatil za něj jízdné a později se zasloužil o to, aby mohl jít do školy, cestovat a uspět v životě. Svatá Prozřetelnost mu poslala tohoto milého člověka do cesty v době, kdy se cítil nejvíce ohrožený, protože byl právě na začátku. Ukázalo se, že je to oblíbený synovec velkého Horemise, proslulého gentlemana a milionáře z ostrova Chios.

Kapitola VIII

Jak úchvatné byly ty první dny v Konstantinopoli. Krása města, Bospor, Princovy ostrovy mu braly dech stejně jako pravoslavné chrámy, patriarchát a nedostižná katedrála Boží moudrosti, o níž toho již tolik slyšel. Být zde pro něj znamenalo vyplnění snu. Nicméně byl smutný z toho, že Konstantinopol nebyla osvobozena, aby se znovu stala řeckou. Tiše si recitoval píseň, kterou ho učila jeho matka:

Jednou se Konstantinopol probudí ze své netečnosti,
Na císaře vzpomene, před ním se skloní, zeptá se plaše,
Řekni nám, přeslavný pane, uplynulo již času dosti,
A naše vzdechy skončí a zazáří znovu země naše?

Bohužel ten den, kdy Nektarios začal hledat práci, byl současně dnem, kdy se ze svého snu náhle probudil. Muž, na něhož se měl obrátit, pan Theodor Tselepis, se právě odstěhoval do Oděsy, a tak byl jeho doporučující dopis k ničemu. Chodil tedy po ulici, klepal na každé dveře a prosil o práci. Jeho hledání však bylo marné, protože byl v tomto velkém městě cizincem. Všichni, jež žádal, odpovídali stejně: „Neznáme tě,“ a odvrátili se od něj. Zdálo se, že má velkou smůlu, dokud ho nenajal průměrný a surový muž na práci v továrně na zpracování tabáku, kde měl připravovat žoky s tabákem a skládat je do hranatých boxů a krabic. Pak je měl položit na vozík a doručit, kam bylo potřeba, což mohlo být kdekoliv ve velkém městě. Nebyl to zrovna typ práce, kterou toužil získat, nicméně děkoval Hospodinu, že našel alespoň něco.

Zaměstnání znamenalo práci od svítání do pozdní noci a mzdou byl pokoj a strava. Během těžké práce nestihl nic jiného, přesto byl neúnavným pracovníkem. Aby neztratil odvahu, jednoduše si opakoval tátova slova: „každý začátek je těžký.“ Jen byla škoda, že měl málo času, aby se pomodlil modlitby, které měl ve svém pravidlu.

Dny i noci rychle ubíhaly a kdykoliv mohl, vstoupil alespoň na chvíli do chrámu, kolem nějž procházel, aby se pomodlil krátkou modlitbu. I těchto několik minut v klidném byzantském prostředí mu umožnilo duchovní i fyzické osvěžení. Zatímco hleděl na vážný, ale přesto milující obraz Pantokratora, modlil se: „Nejdražší Ježíši, i když mě můj šéf občas praští, spoléhám na Tebe a přijímám Tvou vůli, a tak jsem schopný to překonat. Prosím tě, dej mi sílu vydržet, a prosím, ať se to nedozví moje matka, protože by jí to zlomilo srdce.“